

Penger til klimaprojekt

TEKNOLOGI: Enova gir 380 millioner kroner til et prosjekt ved Glencore Nikkelverk i **Kristiansand**, som vil revolusjonere produksjon av sink og kobber. Nikkelverket produserer rundt 40.000 tonn kobber i året. Ny teknologi kan bidra til å redusere energibruken tilsvarende strømforbruket til 1750 norske boliger og ventes å bidra til utslippskutt på 3,5 og 4 tonn CO₂. **ONTB**

Mandag 29. juni 2015

DAGEN
I DAG

SAMMENSLÅING: Kommunal- og moderniseringsminister **Jan Tore Sanner** arrangerer møte om kommunereformen. I forbindelse med reformen kan kommuner som vil få økonomisk støtte til å innhente informasjon fra sine innbyggere. Men som departementet skriver på sine nettsider må hver kommunene å avgjøre om de ønsker å spørre om innbyggernes råd, enten ved folkeavstemning, eller ved en innbyggerundersøkelse. Peter, Petter og Per har navnedag. **IYB**

rer som valgkamputvalg for Ap:

Et LO-Gerd

– Regjeringen lytter ikke til oss

– Jeg kjenner meg ikke igjen i dette. Det vi uttrykker i mediene er det samme som vi sier til regjeringen, men de lytter ikke, sier LOs nestleder Hans Christian Gabrielsen.

Han sier LO har kommet med mange innspill til regjeringen, også på møtene de har hatt.

– Vi har gitt uttrykk for frustrasjon over mangelfulle tiltak overfor ledigheten som biter seg fast, og som øker langt mer enn regjeringen selv har lagt til grunn, sier

han.

Han sier tilbake-meldingen de får fra bedrifter er at de ikke etterlyser skatteletter, slik regjeringen gjennomfører, men en mer aktiv næringspolitikk.

– Eriksson sier det er merkelig at dere kritiserer regjeringen, samtidig som det gis valgkampstøtte til SV som ville stanse Johan Sverdrup-utbyggingen?

Hans Christian Gabrielsen

– LO bevilger ikke valgkampstøtte til partiene i år. Når det gjelder SVs forslag, har jeg sagt tydelig hva vi mener om det. Jeg vil fortsatt ha svar på hva regjeringen vil gjøre for å møte ledigheten, i stedet for å skyldte på oss eller andre. At de kritiserer landets største arbeidstakerorganisasjon for å være opp-tatt av ledigheten, sier vel sitt om denne regjeringen.

KLIMA: Marinbiolog Berge sier blåskjell hjelper oss forstå hvordan arter reagerer på oppvarming.

FOTO: JAN-MORTEN BJØRNBAKK, NTB/SCANPIX

Blåskjell forteller klimahistorie

KLIMA: Fossiler av 8000 år gamle blåskjell avslører hvordan klimaet har vært på Svalbard.

med lignende klimasoner i dag, sier Berge.

Etter siste istid har klimaet variert mye på Svalbard. Å se hvordan faunaen har reagert på varmere eller kaldere klimaperioder vil også hjelpe med å forstå hvordan dagens organismer vil reagere på oppvarmingen vi nå ser.

– Den vitenskapelige litteraturen spådde at med et varmere klima, ville blåskjell være en av de første artene som kom tilbake og etablerte seg, sier Berge.

Han var selv med på dykket ved Sagaskjæret i munningen av Isfjorden der denne antakelsen ble bekreftet i 2004.

– For meg forteller blåskjellene en av de mer karismatiske og spesielle klimahistoriene vi har på Svalbard i dag, sier marinbiologen

SVALBARD

Jan-Morten Bjørnakk

Marinbiolog Jørgen Berge holder fram noe som ser ut som et ordinært blåskjell.

– Dette skjellet er mellom 7000 og 8000 år gammelt, og kommer fra Torskevannet ved Rippfjorden på Nordaustlandet. Her kan du gå på tidligere havbunn som nå har hevet seg og plukke rester av skjell og organismer som levde under langt varmere forhold enn i dag, forteller marinbiologen.

Eldre steinalder

Professoren i marinbiologi har studert blåskjellene på Svalbard nøye. Ved å se på hvilke andre fossile arter han finner sammen med blåskjellene, kan han danne seg et bilde av levekårene for organismene fra den eldre steinalder.

Årringene forteller hvor gamle de ble, men også om variasjoner i vekst.

– Vi kan ta prøver av gitte kvadrater, se på andelen av de ulike artene og ut fra det lage gode anslag om hvordan klimaet må ha vært i den varme perioden de levde i. Vi kan også sammenligne

Varm havstrøm

De siste elleve årene er flere kolonier blåskjell dokumentert i Isfjorden og Kongsfjorden.

Høyst sannsynlig er larver ført opp til Svalbard med Vestspitsbergenstrømmen som bringer varmt atlantisk vann fra fastlandet og opp langs kysten og inn i fjordene vest på Svalbard.

– Denne strømmen bruker 30–40 dager fra Lofoten opp til Svalbard. Det sammenfaller helt med levetiden til larvene, sier han.

Genetiske prøver viser nært slektskap med blåskjellpopulasjoner i Nord-Norge. Jørgen Berge er derfor nesten sikker på at det ikke er larver fra ballastvann i som har etablert seg på Svalbard. **ONTB**